

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА
БІБЛІОТЕКА

Серія
«Бібліографія вчених-аграріїв України»
Книга 70

КУДАШЕВ
Володимир Олександрович
(1846–1916)

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ ЗА 1889–1903 РОКИ

КИЇВ–2018

2019-4-8 16:29

ПЕРЕДМОВА

1 листопада 2018 року виповнюється 100 років від дня створення Сільськогосподарського вченого (наукового) комітету України, предтечі сучасної Національної академії аграрних наук України. Це був перший офіційний координаційний орган галузевої науки, народжений у часи Української революції 1917–1921 рр. Шлях до розуміння державної ролі і значення сільськогосподарської дослідної справи має досить неоднозначну та унікальну історію, багато в чому пов'язану з сучасними українськими землями, насамперед з Полтавщиною.

Від заснування в 1709 р. двох ботанічних садів для вирощування лікарських рослин у Лубнах розпочався відлік побудови організаційних структур аграрного дослідництва. Еволюція цього процесу відображалася в різних формах — в аптекарських садах, зразкових хуторах і фермах, показових полях, контрольних ставках, у проведенні колективних дослідів упродовж XVIII ст. — 60-х років XIX ст. Завдяки приватній ініціативі князя В.О. Кудашева (1846–1916), одного з найяскравіших представників знаменитого в українській історії роду Кудашевих, і з використанням найкращого досвіду європейських країн, передусім Німеччини та Франції, в 1878 р. у Горбовській волості Кременчуцького повіту Полтавської губернії було створено першу в країні класичну сільськогосподарську дослідну інституцію агрономічного спрямування — Кириківське дослідне поле. Отже, відбулося фактичне відділення аграрної науки від освітнього процесу, що до сьогодні є практично обов'язковою умовою її функціонування у провідних країнах світу.

Творча діяльність князя В.О. Кудашева певною мірою сприяла поступовому усвідомленню того, що аграрна наука є процесом отримання нових знань, на відміну від аграрної освіти як результату засвоєння вже відомих систематичних знань і навичок. Отже, вже у 80-х роках XIX ст. сільськогосподарська дослідна справа стала повноцінною складовою сучасного природознавства та культури нашої.

За радянської доби з політичних причин про внесок князя В.О. Кудашева у становлення аграрної науки навіть не згадувалося. Теж саме стосувалося діяльності Кириківського дослідного поля протягом 1878–1890 рр. Його було викреслено з усіх підручників вітчизняної історії агрономії. Справедливість взяла гору лише за часів незалежності України.

Проте, на мою думку, говорити про повне розуміння вагомості його доробку ще зарано. На заваді цьому стоїть відсутність достовірних архівних документів, причому не лише в Україні, а й у Російській Федерації. Усе, що на

сьогодні вдалося зібрати й систематизувати, насамперед його опубліковані праці, стало джерельною базою для підготовки першого бібліографічного покажчика наукових праць князя В.О. Кудашева. Надалі, в міру надходження нової інформації, я планую продовжувати його наповнення новими фактами з життя та діяльності цієї видатної особистості й великого патріота своєї Вітчизни.

Серед своїх особистих здобутків у вивченні життя і творчості князя В.О. Кудашева можу відзначити такі:

- встановлення дати смерті і місця поховання;
- введення до наукового обігу фото вченого;
- аргументований аналіз його внеску у становлення теорії і практики аграрної економіки (зокрема, щодо питання ціноутворення);
- відтворення життєпису і діяльності в період його перебування на державній службі в Астраханській губернії;
- розкриття його таланту популяризатора нових знань щодо ведення раціонального сільського господарства, особливо в ті роки, коли він був редактором трьох офіційних друкованих органів головного профільного відомства країни;
- розширення уявлень про його внесок у розвиток конярства на науковій основі.

Багаторічні дослідження дали мені змогу всебічно оцінити доробок князя В.О. Кудашева у широко персоніфікованому контексті подій того часу та проаналізувати його вплив на подальший розвиток аграрної науки в Україні.

Сподіваюся, що в межах святкових заходів з відзначення 100-річного ювілею академічної науки загалом і галузевої зокрема, внесок князя В.О. Кудашева у світову агрономічну науку буде належним чином вшановано в пам'ятних знаках, поштовій марці, у виступах фахівців на урочистих зібраннях на його рідній Полтавщині та по всій Україні.

Разом із невеликим нарисом про життя і славетні справи князя В.О. Кудашева, наведеним у цій книзі, пропоную читачеві ознайомитися з передруками його творчих праць — книгами, статтями, рецензіями тощо, вперше систематизованих у бібліографічному покажчику.

Перекоаний, що після цього кожен зацікавлений підтримає висловлене автором захоплення постаттю цього справжнього українця і за народженням, і за його діями, які і нині продовжують прославляти Українську державу.

